Česko-americký přehled.

— V těchto dnech zemřel v Mount Vernon jeden z nejstarších a kdysi nejznámějších českoamerických osadníků, František Brodský, zakladatel známé přepravní firmy, ve stáří 85 roků. Krajan Brodský pocházel z Roudnice a přijel do New Yorku v roce 1859. V tomto městě v roce 1867 založil přepravní firmu, kterou řídil až do roku 1887, načež postoupil ji svému synovci, p. Frant. Brodskému, jenž ve společnosti p. Fr.Ováka přeměnil firmu obchodu na Brodský a Novák. Pan Brodský v poslední době žil na odpočinku v zátiší v Mount Vernon, odkudž do New Yorku přicházel jenom zřídka.

— V Sioux City zemřel v těchto dnech ve věku 84 roky Dr. Josef Kamil Krejčí, který považován byl za nejstaršího českého lékaře ve Spojených Státech. Dr. Krejčí narodil se dne 24. srpna roku 1836 v Praze a na tamní universitě promován byl na doktora medicíny. V roce 1868 vystěhoval se do Ameriky a usadil se v Scranton, Pa., kde po několik roků lékařskou praksi provozoval. Poněvadž východní podnebí nesloužilo jeho zdraví, odstěhoval se v roce 1872 do Sioux City, kde provozoval lékařskou praksi až do nedávna.

— V Gary, Ind., nedaleko Chicaga, stal se v minulých dnech obětí lupičů krajan Josef Novák, majitel řeznického obchodu. Lupiči přepadli jej v jeho obchodě a skolili jej dvěma ranami z revolveru. Krajan Novák přijel asi před čtrnácti roky do Ameriky z Brodu u Kolína a několik roků strávil v Chicagu, načež odebral se do Gary, kde založil si řeznický obchod. Lupiči vnikli do obchodu ve chvíli, kdy nalézal se tam p. Novák s manželkou. Dva z nich vzali si na mušku p. Nováka a třetí ohrožoval jeho manželku. Ta postavila se lupiči na statečný odpor a namířený revolver odrazila. V odporu pomáhal ji domácí pes, který vrhl se na lupiče a počal ho rváti. Druzí bandité byli tím uvedeni ve zmatek a zahájili střelbu. Pan Novák zasažen byl dvěma ranami a skonal téměř okamžitě.

— V Chicagu usmrcena byla automobilem v těchto dnech 86 roků stará krajanka Kateřina Macková. Vyšla si na ulici a poněvadž byla silně nahluchlá a zrak jí valně nesloužil, vstoupila kolem jedoucímu automobilu přímo do cesty. Byla sražena k zemi a utrpěla takové poranění, že zemřela při dopravování do nemocnice. Byla rodačkou z Černého Kostelce a v Americe žila 36 let.

— V New Yorku obětí neopatrné jízdy automobilistů stal se český stařeček, Václav Pavelka, dlouholetý notář, pozemkový jednatel a pojišťující agent. Stařík za větrného a deštivého večera si vyšel na ulici, aby si něco zakoupil, a při přecházení ulice zasažen byl automobilem a na místě zabit. Dopraven byl do márnice, kde teprve následujícího dne byl stotožněn svým synem.

Z ČESKOSLOVENSKÉHO KONSULÁTU.

Konsulát hledá zprávy o následujících krajanech:

Hubička Frank v Mexiku, Tampico Tams Petroleo Raffineria.

Kolář Emil, nar. v Třeboni, holič.

Kovář Josef, poslední adresa: Samoa, California, Camp No. 21.

Marec Jan z Turzovky, nar. 1870, poslední známá adresa Box 25, Ottawa, Ills.

Seeman Frank z Rynholce, pos. známá adresa: 366 No. Iowa Str., Chicago, Ills.

Štědra Marie, posl. adresa Milwaukee, Wis.

Vavrovská Anna z Kouřimi, poslední známá adresa: 1136 So. Desplaines St., Chicago, Ills.

Hledají se známé Štěpána Viléma, který zemřel v Chicagu 17. února 1919. Pracoval u Grand Trunk Ry. Přihlaste se u konsulátu Čs. Rep., 108 So. La Salle Street.

Kons. Rep. Československé,
108 So. La Salle St.,
Chicago, Ill.

Z MINISTRA VÁLKY BOLŠEVIKEM.

Pařížský "Matin" vyslal k mírovým poradám do Rigy zvláštního zpravodaje a přináší jeho zprávu o smrti a pohřbu člena ruského poselstva, generála Polivanova. Polivanov byl svého času ministrem války Mikuláše II. a přibyl do Rigy už vážně nemocen. Musil se zdržovati ve svém pokoji v hotelu, ale každé chvíle žádal si návštěvy svých kollegů. Při tom mu nešlo o průběh jednání a nezajímal se o podmínky příměří, spíše si přál býti informován o životních poměrech v Rize. Přišel z bezradostného, vymřelého Petrohradu a vyptával se opět a opět, je-li život v Rize snesitelný, jak vypadají jídelní lístky v restaurantech, hrají-li tam orchestry, jezdí-li po hlavním náměstí vozy a je-li zde a onde ještě vidět car?v obraz.

Zemřel 24. září. — Den po té — vypravuje zpravodaj — když jsem právě obědval, slyšel jsem z ulice jednotvárný smuteční zpěv. Vyběhl jsem na boulevard. Tam naskytla se mi zvláštní podívaná. Dlouhá řada vozů pohybovala se zvolna v před. Před ní kráčeli staří pravoslavní kněží s dlouhými, bílými bradami v růžových rízách. Nesli velké kříže. Za nimi fantasticky veliký, oslnivě bílý pohřební vůz, tažený osmi koňmi, mizícími pod bílými pokrývkami. Joffe a Manuskij šli s obnaženými hlavami za vozem. Za nimi ubíral se se zpěvem a nářkem veliký dav lidu, v němž bolševici mizeli. Pak následovala elegantní auta ruské delegace, nad nimiž vlály rudé prapory.

Jistý bolševický delegát řekl mi, že generál Polivanov byl pohřben přísně podle pravoslavných obřadů. Před svou smrtí řekl: "Jsem příliš stár, abych směl doufati, že budu ještě jednou moci žíti, jak se sluší na rozumného člověka. Chci býti aspoň pochován jako pořádný člověk." — Na dně svého kufru měl uložen svůj parádní stejnokroj a všecky svoje řády. V generálské uniformě byl nesen do hrobu. V Moskvě bylo by to ovšem činilo potíže.

To byla, dodává francouzský žurnalista, generálova pomsta. Lidu ho líčili jako zarytého bolševika. Po smrti dal před sebou nésti kříž, symbol víry a tradice. Za rudé prapory nemohl.

MAĎARSKÉ INTRIKY.

Zpravodaj amerického listu "Christian Science Monitor" měl v Londýně mluvu s úředníky československého vyslanectví, kteří se vší rozhodností popřeli zprávu Maďary rozšiřovanou, že by byla republika před roztržkou, následkem níž připadne Slovensko Maďarům zpět. Vypravovali mu známý případ, kdy se vídeňskému Arbeiter Zeitungu a pražskému Právu Lidu podařilo zmocniti se dokumentů, odcizených na maďarském vyslanectví ve Vídni, které současně uveřejňovaly. Z těchto listin bylo patrno, že Maďaři vynakládají veliké peníze na propagandu mezi Slováky a podporují každý odpor proti úřadům republiky, aby měla vláda československá co největší obtíže. Byly podněcovány různé vzpoury, hlavně ohledně rozdílení potravin a prováděná jiná propaganda. Lidová strana na Slovensku, Hlinkova a Jehliczkova, utrpěla o volbách těžkou porážku, ačkoliv ji Maďaři podporovali penězi i jinými prostředky. Národní a socialistické strany na Slovensku dobyly velikého vítězství. V republice jest hlasování povinné, tak že se dá počítati, že volilo mezi 90 a 94 procenty všech lidí k hlasování oprávněných.

Že by se Maďarům odtržení Slovenska podařilo, toho se v Čechách nikdo neobává. Maďaři netají se žárlivostí nad hospodářskými a sociálními pokroky republiky Československé. Zpravodaji bylo sděleno, že se Maďaři těší velké přízni a podpoře jistých kruhů francouzských, odkud čerpají posilu a podporu. Francouzi sice na oko odsuzují vystupování Maďarů proti Československu, ale jinak nehnou proti těmto ani prstem. Proč, není objasněno, ale patrně jsou Francouzi sklamáni tím, že Čechoslováci nedali se zlákati do války proti Rusku.

Finanční stav republiky československé dává tušiti, že země tato se brzy vzpamatuje z následků války. Československo, pravili na vyslanectví, jest jedinou zemí střední Evropy, kde letošní rozpočet vykazoval rovnováhu mezi příjmem a vydáním, tak jak byl směmovně podán. Poněvadž však země nemá ještě ustáleného úvěru, nemůže vláda překaziti hospodářství velikých finančníků, kteří provozují hru s československou valutou. Dnešní nízká cena československé koruny přičítá se jen spekulaci, která se vyvětluje tím, že co nejdříve letošní úroda cukru ocitne se v trhu. Finančníi piráti vrhli ohromné množství československých korun na mezinárodní trh a tím stlačili jejich cenu dolů. Až bude koruna míti nejnižší možnou cenu, budou kupovati cukr a dostanou ho lacino.

Ku konci bylo řečeno, že až se Malá Dohoda plně uskuteční, budou Maďaři ve svých plikech nemálo omezeni. Na otázku, jak se v Čechách pohlíží na Poláky za to, že do Malé Dohody vstoupiti nechtějí, odpověděli úředníci vyslanectví, že to v Československu nikoho nepřekvapilo. Polsko se chová k Rusku tak, že do jara bude míti válku novou a tak by jeho spojenci více ztratili, nežli získali.

NĚMECKÉ RAKOUSKO MÁ DOSTI UHLÍ.

Brněnské "Lidové Noviny" píší: Poukázali jsme již na to, jakým způsobem klade Německé Rakousko překážky našemu zahraničnímu obchodu, tím že Jižní dráha odmítá dopravu našeho zboží pro Jugoslavii. To v době, kdy denně projíždějí Břeclavou ohromné vlaky naložené naším krásným černým uhlím z Ostravy do Rakouska, nemluvíc ani o uhlí, které je dováženo po našich drahách z Německa do Vídně.

Vídeňáci zvykli si svým nářkem vytloukati ve světě, co jen lze, jejich uhelné transporty jsou označeny nápisy: "Uhlí pro mrznoucí děti vídeňské" a pod. Není to však označení jednoho transportu, nápisy ty jsou již staré, namalovány na vozech olejovou barvou. V našich pohraničních stanicích vidíte den ze dne projíždětí kolik transportů po 60 i více vagonech denně, musíte žasnouti, kolik těch mrznoucích dětí ve Vídni je.

A zatím co Vídeňáci u nás žebrají o uhlí pro svoji ubohou zemi, současně spílají na Čechy, kteří je chtějí nechat zmrznouti a vyhladověti. Stačilo by již toto, abychom zatvrzeli svoje srdce proti jejich nářkům. Zda-li však je známo, že Rakousko má samo 73 dolů uhelných a to 17 dolů na černé, 56 na hnědé uhlí s osazenstvem asi 15,000 horníků? Průměrná těžba stoupla letos otevřením nových jam a činí asi 200,000 tun měsíčně. Kdybychom vzali této jinak dosti kolísavé číslo za průměr, mohli bychom odhadnouti roční uhelnou těžbu Německého Rakouska na 2,400,000 tun ročně, čili více než jedna třetina celkové roční těžby revíru ostravsko-karvínského (6,852,000 tun v roce 1919). Co je lépe — míti doly s menším výtěžkem pouze pro sebe, anebo doly s těžbou dvakrát tak větší a dělit se o ni s celým světem?

AMERIČTÍ OBČANÉ MAJÍ CESTOVAT NA AMERICKÉ PASY.

Washington. — Státní Department upozorňuje na případy naturalizovaných občanů amerických, kteří cestují ze Spojených Států, aniž by si pořídili průvodní listiny americké a užívají ke svému cestování dokumentů, anebo průvodních listin vydaných zástupci těch zemí, odkud původně tito naturalizovaní občané přijeli do Ameriky. Státní Department ukazuje na to, že osoby takové, užívají cizích průvodních listin na své cestě ven ze Spojených Států a odjíždějíce jako cizinci, nemusejí sice nutně ztratit své americké občanství následkem takového počínání, avšak vrhají pochybné světlo na svou loyalitu a příslušnost ke Spojeným Státům, kterou přísežně prohlásili. — (F. L. I. S.)

ČESKOSLOVENSKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ

dostává dar od Amerického Červeného Kříže.

Americká Korrespondence v Praze v Československé Republice věnovala plnou pozornost pomocné akci amerických Čechoslováků a ve své delší zprávě činí také záznam o darech, učiněných Americkým Červeným Křížem Československému Červenému Kříži. Zmínka o daru Amerického Červeného Kříže činí se u příležitosti zmínky o pomocných zásilkách za druhé půlleti 1919 z Chicaga. Vzpomíná se, že zásilky tyto byly v okrouhlé ceně $1,427,000, tedy v ceně dobrých 71,000,000 Kč při tehdejším kursu československých korun. V těchto zásilkách zahrnuty i dary Československému Červenému Kříži v ceně 1,600,000 Kč.

Velký dar Amerického Červeného Kříže Československému se stával ze šatstva, prádla a jiných potřeb, v ceně jednoho milionu dollarů a za dopravu jenom zaplaceno bylo z darů československých organisací $30,000. Zásilka ta dopravena byla lodí "Zacca I." v listopadu 1919.—(F. L. I. S.)

PŘÍVAL PŘISTĚHOVALCŮ DO AMERIKY.

Záznamy přistěhovaleckých úřadů za týden do 7. listopadu vykazují, že přijelo do new-yorského přístavu 20,581 přistěhovalců, z nichž 4,500 vyzkoušeno bylo hned ve druhé kajutě a 16,081 bylo posláno k prohlídce a zkoušce na Ellis Island. Podle slov komisaře Wallise bylo málo z nich zadrženo a odkázáno k deportaci a bylo i málo slepých pasažérů, poněvadž prohlídka parolodí v evropských přístavech jest nyní přísnější.

Stát Pennsylvanie snaží se dostat nyní pracovní síly z Portugalska a Španělska do uhelných dolů a z toho důvodu byla zřízena na Ellis Islandu úřadovna, v níž se dávají instrukce o výši mzdy a pracovních podmínkách v uhelných dolech.—(F. L. I. S.)

CESTUJÍCÍ MAJÍ SE ZAJISTIT PENĚZI.

Státní Department vydal dne 1. listopadu t. r. oznámení, aby cestující, odjíždějící z Ameriky do Evropy na návštěvu svých příbuzných, zajistili se dostatečnými penězi, když se chtějí vrátiti zpět do Ameriky bez zvláštních nesnází. Američtí konsulové často dostali již dopisy se žádostmi, by poskytli peníze na přeplav bývalých residentů amerických, kteří se ocitli v Evropě náhle bez peněz a nemohou se vrátiti zpět. Američtí konsulové nemají žádné podobné fondy a nemohou finanční pomoc poskytnout v tomto směru. Třeba tedy, aby cestující si sami zajistili s dostatek peněz před svým odjezdem.—(F. L. I. S.)

VÝSLEDKY ČESKOSLOVENSKÉ AKCE

během Roll Callu Amer. Červeného Kříže budou uveřejněny.

Československá Sekce, Bureau of Foreign Language Information Service, A. Č. K. dostala celou řadu dopisů, v nichž je žádána, aby byl dán do veřejnosti výsledek celkové práce Čechoslováků během Roll Callu Amerického Červeného Kříže, aby se mohlo poznati, jak se kde horlivě pracovalo, která organisace zasluhuje větší uznání. Žádost tato zajisté má své oprávnění. Každý, kdo horlivě pracuje, chce míti za to aspoň tu jedinou náhradu, aby aspoň nějak byla tato dobrá vůle a práce oceněna. Proto se Československá Sekce rozhodla po skončení letošního Roll Callu sebrat podrobná data o činnosti československých organisací během Roll Callu a oznámí výsledky podle organisací i podle měst, kde kolik nových členů se přihlásilo, v kterém městě byli českoslovenští pracovníci nejhorlivější a která organisace československá nejvíce získala o největší americkou instituci, Americký Červený Kříž. — F. L. I. S.

Mnoho bavlny zůstane ležeti na polích

Značné množství bavlny ponecháno bude na polích v Texasu letošního roku, dle předpovědi Freda W. Davise, státního komisaře pro zemědělství. V některých částech Texasu, dle jeho sdělení, farmáři nabízejí polovinu bavlny sběratelům odměnou za sklizení bavlny. V jižním Texasu a jiných oblastech farmáři sbírají jenom nejlepší bavlnu se svými rodinami a bavlnu horší ponechávají na poli. Mzdy žádané sběrateli bavlny, jsou tak vysoké, že sbírání horších druhů bavlny se nevyplácí vzhledem k její nízké ceně.

Z TAJO ROSTLINNÉ ŘÍŠE.

Profesor Bose z kalkutské university přednášel před krátkým časem v botanicko-fysiologickém ústavu v Dahlemu o zajímavostech z rostlinné říše. Sestrojil nejvýše citlivé aparáty, které zaznamenávají a zvětšují i nekonečně malé pohyby rostlin.

Vynálezce dosáhl toho pomocí vláskových ocelových jehel a vlásenek, kterými pohyby rostlinných částeček jsou tisícekráte zvětšovány a zaznamenávány. Přednášející ukázal tyto přístroje a tu bylo nejdříve viděti, jak rostlinné částečky reagují na mechanické nebo elektrické podráždění. Ukázalo se, že rostlina odpovídá na podráždění pohybem a že velikost pohybu závisí také od přítomného stavu rostliny. Rostlina má noční hodiny odpočinku, v nichž na dráždění sotva reaguje a tedy zdánlivě spí. Avšak již malé proměny světla nebo temperatury mají vliv na reakci a ještě více činí tak chemikalie. Dále mají četné rostlinné částečky automatické rytmické pohyby, které je možno srovnati s údery srdce. Přednášející demonstroval také účinek a působení jedů na pisujíci dílek rostliny a na živé srdce žabí a konstatoval nápadnou podobnost také při reakci na různé jedy.

Poslední díl své přednášky věnoval prof. Bose vzrůstu rostliny. Velké potíže byly v tom, že vzrůst je nekonečně nepatrný. Ve vteřině činí asi desetisícinu milimetru, tudíž asi desátý díl svutelné činí asi desetisícinu milimetru, tudíž asi desátý díl světelné ry tento pohyb zvětšuje až na 50millionkráte. Větvička, která po dobu přednášky ležela na stole, byla dána do sklenice vody, pak spojena s přístrojem a brzy na to bylo viděti světelný bod přístroje pohybovati se s rovnoměrnou rychlostí, odpovídající vzrůstu větvičky, po škále na stěně. Nepatrná částečka chloroformu, vstříknutá do rostlinky, zdvojnásobila její vzrůst. V tomto rozředění působil tedy jed povzbudivě. Následovala silná dávka chloroformu a v millionásobném zvětšení bylo viděti odumírání rostliny. Vzrůst ustával, stával se nepravidelným; světelný bod skákal vpřed i nazpátek a prozrazoval tak konvulsivní škubání smrtelného zápasu. Najednou stanul — a rostlina byla mrtva.

Přednáška kalkutského učence potvrdila nanovo starý názor Aristotelův, že rostlina a zvíře v podstatě jsou jedno a totéž.

JAK DLOUHO VYDRŽÍ ČLOVĚK BEZ JÍDLA?

U příležitosti dobrovolné hladovky starosty v Corku vynořila se přirozeně v britské veřejnosti otázka, jak dlouho vůbec může člověk vydržeti bez jakékoli potravy. Známý americký spisovatel Upton Sinclair uveřejnil tu zajímavá data. Tak znal Sinclair více lidí, kteří se postili 40 až 50 dní. Nejdelší půst, o jakém se dozvěděl, trval 72 dny. Sinclair sám nepřijímal žádné potravy z čistě hygienických důvodů po 12 dní. Prvý den cítil velký hlad, druhého dne již měl hlad menší, v další dny k velkému svému podivení nepociťoval vůbec žádného hladu. Za to ustalo druhého dne bolení hlavy, jímž denně byl trýzněn. Druhého, třetího a čtvrtého dne byl tělesně zmalátněn, ale s naprosto jasným vědomím. Po pátém dni cítil se poněkud silnějším, podnikl nejen delší procházku, ale také četl a psal více, než v dřívější době. Na váze ztratil za 4 dny asi 14 liber, v dalších 8 dnech jen 2 libry. Po dvanáctém dni požil něco ovocné šťávy a za dva dny na to počal žíviti se mlékem, načež ihned přibíral na těle.

Účinek dobrovolného půstu byl skvělý; cítil se tělesně i duševně omlazen, dřívější vzezření uvadlé a chorobné ustoupilo zdravé barvě, chuť k práci byla daleko větší, nežli kdy jindy. To ho povzbudilo k opakování pokusu, při němž nepociťil již záchvat slabosti, jako při prvním půstu. Desetkráte denně se koupal ve studené vodě s mnásží, denně urazil 4 míle na procházce, dělal lehké prostonožky a pouze pocit chladu mu prozrazoval, že se postí. V osmi dnech ztratil na těle 2 libry, jeden týden žíval se šťávy a ihned nesnášel. Pro fysiologické účinky, jimž

ŽIVOT ŽENY V ČÍNĚ.

Skutečnost, že mezinárodního kongresu žen v Ženevě účastnila se poprvé také zástupkyně čínských žen, svádělá Evropana k názoru, že Číňanka všeobecně stojí na tomže stupni kultury jako moderní žena ve Francii, Anglii, v Americe a jinde. Tento názor má své opodstatnění jen potud, pokud se jedná o přístavní města Číny, kde je patrný silný vliv evropský, takže tato místa mají jen málo asijského nátěru a ženské hnutí zapustilo tam v našem smyslu kořeny. Ve vlastní říši středu žije čínská žena na zcela jiném sociálním stupni.

V Číně je sociální mezinice mezi mužem a ženou velice ostrá. O nějaké rovnoprávnosti obou pohlaví nemůže tu býti ani řeči, neboť žena je tam něco podřízenějšího a je otrokyní muže, jemuž je zavázána nejpřísnější poslušností. To je logickým důsledkem skutečnosti, že Číňané vybudovali svůj stát na podkladě rodiny a piety. V Číně je rodina vším, jednotlivec neznamená pranic. A ježto rodina je vším, získává čínská žena významu teprve tím okamžikem, kdy dala život synovi, který může rodinu dále udržovati a pěstovati tak dále kult předků. Tážeme-li se otce čínské rodiny na počet jeho dětí, tu vypočítává své syny. Čínské přísloví mluví tu jasnými slovy: "Také děvčata jsou malé požehnání" anebo "děvčata nejsou k ničemu". Výchova děvčat děje se vesměs jen za cílem sňatku a udržování rodiny. Od nejútlejšího mládí je jim stále káz?no o nejpřísnějším poslušenství k manželi, kterého si však sami nesmějí vyhledati a voliti. Rodina mužova vyhledává vždy sama ženu pro syna. Také ženich nespatří své družky před sňatkem. Tak se přihází, že sňatky z lásky jsou téměř vyloučeny. Miluje-li muž děvče, jež z ohledů na rodinu nesmí si vzíti, tu béře si ji jako konkubinu. Tak se skutečně stává, že vedle oficielního manželství monogamického je tu daleko rozvětvená polygamie. Vyhledala-li rodina ženichova pro mladého muže nevěstu, pošle nejprve do rodiny děvčete sprostředkovatele sňatku a vyžádá si přesná data narození děvčete, by mohl býti sestaven horoskop. Po té opět pomocí snáše je stanoveno datum sňatku mezi rodiči nastávajících snoubenců. Vyměňují se dary a ženich zaplatí rodině nevěstině věno. Posléze pošle ženich nevěstě červený palakin, nosítka, v nichž dá snoubenku donésti k sňatku. Přijme ji v obydlí svých rodičů a sedě při tom, kdežto nevěsta kleká před ním na zemi. Při svatební hostině, již mladá paní domácnosti poprvé připravila, obsluhuje svého choť a jeho rodiče; sama smí se najísti až po skončení hostiny. Celý život ženin jest vázán na Konfuciovo učení o mravech. Jako je děvče v rodném domě služkou matčinou, tak musí po sňatku sloužiti opět své tchyni. Její vlastní rodina již jí nezná.

Čínská žena smí se vdáti jen jednou. Zemře-li muž, tu vdova smí býti u jiného muže nanejvýše konkubinou, nikdy však nemůže se státi legitimní manželkou jiného muže. Zpravidla donutí ženu její rodina k sebevraždě, vláda pak tento krásný obyčej podporuje, ježto ženám, které samy si pomohly na druhý svět, slibuje postavení čestných oblouků. V poměru k nepatrnému oceňování žen jsou též důvody k rozvodům v čínském právu: krádež, smilstvo, malomocenství, neplodnost, neposlušnost tchyně, žárlivost a pomlouvačnost. A přes to, že osud každé ženy je vlastně odvislým od libovůle jejího muže, nejsou manželské rozvody v Číně častější, než v zemích evropských.

Jakkoliv jsou těsná pouta, jimiž je spoutána čínská žena, je přece možno, by se pout těchto sprostila, budou-li oduševňovati čínskou ženu intelligence, odvaha a rozhodnost. To dokazuje život císařovny-vdovy Tse-hsi, která po padesáte let vládla 450-millionovému čínskému národu, ačkoliv nebyla nikdy legitimní manželkou, nýbrž jen souložnicí císařovou.